

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 14/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av universitetslagen och yrkeshög- skolelagen

Till kulturutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 oktober 2007 en proposition med förslag till lagar om ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen (RP 97/2007 rd) till kulturutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till kulturutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Eerikki Nurmi, undervisningsministeriet
- professor Mikael Hidén
- professor Olli Mäenpää
- professor Teuvo Pohjolainen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i universitetslagen och yrkeshögskolelagen. Det ska bli möjligt för högskolor att ordna examensinriktad uppdragsutbildning som riktar sig till utlandet. I lagförslagen ingår bestämmelser om beställare av uppdragsutbildning, målgrupper och innehåll, vilka som deltar i utbildningen och minimiavgiften för utbildning. I förslaget till lag om ändring av universitetslagen ingår dessutom en bestämmelse om att de studerande som går på uppdragsutbildning inte kommer att höra till studentkåren.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2008.

I motiven till lagstiftningsordningen bedöms bestämmelserna om uppdragsutbildning mot 6 § 2 mom. och 16 § 2 mom. i grundlagen. Bestämmelserna om medlemskap i studentkåren stäms av mot 13 § 2 mom. i grundlagen. Enligt motiven får lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Men eftersom frågan om lagstiftningsordning är tvetydig ser regeringen gärna att grundlagsutskottet yttrar sig om den.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Uppdragsutbildning

Jämlikhet. Ett universitet får utifrån 8 a § i förslaget om universitetslagen ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp studerande bestående av medborgare i stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om utbildningen beställs och finansieras av en finsk eller utländsk offentlig- eller privaträttslig juridisk person. En yrkeshögskola har motsvarande rätt enligt 26 a § i förslaget om yrkeshögskolelagen. Medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och övriga personer som avses i lagförslagen får inte delta i uppdragsutbildning. Utbildningen kan ordnas både i och utanför Finland.

Lagstiftningen har betydelse för jämlikhetsbestämmelserna i 6 § i grundlagen.

Den föreslagna lagstiftningen rubbar inte det faktum att alla som uppfyller behörighetsvillkoren oberoende av medborgarskap ska ha lika möjligheter att få examensinriktad gratis utbildning. Enligt lagförslagen kommer samma behörighetsvillkor som för övriga högskolestuderande att gälla också för dem som deltar i uppdragsutbildning. Meningen är således inte att de som går på uppdragsutbildning ska kunna avlägga högskoleexamen på lindrigare villkor än andra. Grundlagsutskottet anser att en sådan lagstiftning om uppdragsutbildning inte är diskriminerande i den mening som avses i 6 § 2 mom. i grundlagen eller annars heller något problem med tanke på jämlikhetsbestämmelserna i grundlagen.

Grundlagens 16 § 2 mom. Det allmänna ska, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning och utveckla sig själv. Bestämmelsen betyder inte nödvändigtvis att undervisningen är gratis, om man på något annat sätt kan se till att medellösa har en faktisk möjlighet att skaffa sig

utbildning. Hänvisningen till lika möjligheter att få utbildning innebär att var och en ska tillförsäkras sådana möjligheter som avses i bestämmelsen, bl.a. oavsett var han eller hon bor (RP 309/1993 rd).

Att uppdragsutbildning ordnas har ingenting att göra med att alla de som uppfyller behörighetsvillkoren också i framtiden har lika möjligheter att få examensinriktad kostnadsfri utbildning. Enligt lagförslagen får uppdragsutbildning inte inverka negativt på utbildningen för grund- eller påbyggnadsutbildningen vid universitet eller yrkeshögskolor. Av motiveringen framgår det att uppdragsutbildning tvärtom kan vara till nytta också för andra studerande, bl.a. genom att det ger en chans att utveckla innehållet i den examensinriktade gratisutbildningen och bidrar till att internationalisera universitet och högskolor. De som får uppdragsutbildning kommer åtminstone inte att räknas in i antalet nybörjarplatser vid yrkeshögskolorna. Utbildningen försämrar därmed inte någon annans möjligheter att få studieplats vid en yrkeshögskola. De föreslagna bestämmelserna är inget problem med tanke på 16 § 2 mom. i grundlagen.

Grundlagsutskottet tar fasta på vad som sägs i grundlagen om kulturella rättigheter och ställer det i relation till det som sägs i lagförslagen om att grund- och påbyggnadsutbildningen inte får urholkas. Det har också samband med att uppdragsutbildning inte heller vid universiteten bör betyda färre nybörjarplatser för andra studerande. När lagen tillämpas gäller det av jämlikhetshänsyn dessutom att se till att utbildning inte ordnas för en beställare som i motsats till förslagets syfte i verkligheten bara beställer utbildning för att deltagarna ska kunna kringgå inträdesprov till universitet eller högskolor.

Medlemskap i studentkåren

De studerande som deltar i uppdragsutbildning kommer enligt 40 § 1 mom. i universitetslagen inte att höra till studentkåren. Men enligt motiveringen kan studentkåren på ansökan också godkänna sådana studerande som medlemmar.

Bestämmelsen harmonierar väl med grundlagens 13 § 2 mom. om föreningsfrihet.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslagen kan behandlas i vanligt lagstiftningsordning.

Helsingfors den 9 november 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Tuomo Hänninen /cent
Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Kimmo Kiljunen /sd
Esko Kiviranta /cent
Kari Kärkkäinen /kd

Elisabeth Naucclér /sv
Ville Niinistö /gröna (delvis)
Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Veijo Puhjo /vänst
Tuulikki Ukkola /saml
Ilkka Viljanen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.